

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

РЕШЕНИЕ № 7

София, 20 септември 2000 г.

Конституционният съд в състав:

Председател: Живко Сталев

Членове: Асен Манов

Цанко Хаджистойчев

Станислав Димитров

Неделчо Беронов

Димитър Гочев

Стефанка Стоянова

Тодор Тодоров

Александър Арабаджиев

Георги Марков

Маргарита Златарева

при участието на секретар-протоколита Галина Добрева разгледа в закрито заседание на 20 септември 2000 г. конституционно дело № 7/2000 г., докладвано от съдията Маргарита Златарева.

I

Конституционният съд е сезиран с искане на 53 народни представители от XXXVIII Народно събрание за обявяване за противоконституционна разпоредбата на § 73 от Закона за изменение и допълнение на Закона за лекарствените средства и аптеките в хуманната медицина /обн. ДВ, бр. 10 от 4. 02. 2000 г./, с който е изменен чл. 72 от Закона за лекарствените средства и аптеките в хуманната медицина в частта на чл. 69, ал. 1.

В искането се поддържа, че новата редакция на чл. 72 от вече с промененото наименование Закон за лекарствата и аптеките в хуманната медицина /ЗЛАХМ/ в частта относно чл. 69, ал.1 ЗЛАХМ, която позволява на общината да получи разрешение за откриване само на една аптека, нарушава принципите на местно самоуправление – чл. 136, ал.1 във връзка с чл. 2, ал.1 от Конституцията и задължението на държавата чрез общините по места да закриля здравето на гражданите – чл. 52, ал.3 от Конституцията. Твърди се още, че атакуваната разпоредба противоречи на конституционно гарантираното право на всички правни субекти на еднакви правни условия за стопанска дейност – чл. 19, ал.2 от Конституцията.

С определение от 8. 06. 2000 г. Конституционният съд е допуснал искането за разглеждане по същество като е конституирал за заинтересувани страни по делото Народното събрание, Министерския съвет, министъра на здравеопазването, Националната здравно-осигурителна каса, Националното сдружение на общините в България, Съюза на фармацевтите в България, Българската медико-фармацевтична камара.

II

В изпълнение на предоставената им от Конституционния съд възможност становища по искането са депозирали само Националното сдружение на общините в България, Съюза на фармацевтите в България и Българската медико-фармацевтична камара.

В писменото становище на Националното сдружение на общините в България се подкрепя искането на групата народни представители за обявяване разпоредбата на чл. 72 в частта на чл. 69, ал.1 ЗЛАХМ за противоконституционна. Изложени са съображения от

мотивите на Решение № 3/2000 г. по к.д. № 3/2000 г.на Конституционния съд, обн. ДВ, бр. 37/2000 г.

Според Съюза на фармацевтите в България оспореният текст не противоречи на Конституцията, защото е в синхрон с целия смисъл на изменението на Закона за лекарствата и аптеките в хуманната медицина – да се ограничи правото на всеки правоимащ стопански субект да открива само по една аптека. Ограничителният режим “дава в по-висока степен възможност за закрила интересите на потребителите, защото ангажира личната отговорност на фармацевта”. В становището се изказва съмнение, че конституционно решение, с което би се обявил текстът за противоконституционен би създадо колизия с основни принципи на закона.

Българската медико-фармацевтична камара счита, че разпоредбата на чл. 72 ЗЛХМ не ограничава общините да откриват чрез свои дружества повече от една аптека, защото не общинските дружества трябва да получат лиценз за аптечна дейност, а само фармацевт, който ще управлява тези аптеки. Твърди се, че се касае до неправилна формулировка на законовия текст, която подлежи на законодателна поправка, а не на проверка за конституционност от Конституционния съд.

III

Конституционният съд, след като обсъди изложените в искането съображения и писмените становища на заинтересуваните страни, прие следното:

Според § 73 /с който е изменен чл. 72 в частта на чл. 69, ал.1/ от Закона за изменение и допълнение на Закона за лекарствените средства и аптеките в хуманната медицина и след Решение № 3 от 27. 04. 2000 г. по к.д. №3/2000 г.на Конституционния съд, обнародвано в ДВ бр.

37/2000 г. общината чрез общинско дружество със 100 на сто общинско участие може да получи разрешение за откриване само на една аптека.

Конституционносъобразността и смисълът на възприетия от законодателя вариант, с който общината да осъществява аптечната дейност чрез еднолично дружество с общинско имущество са обсъдени в цитираното Решение № 3/2000 г. на Конституционния съд. Предмет на разглеждане в настоящото производство е дали правото на общината да открива чрез свое дружество само една аптека съответствува на конституционните принципи и начала.

В Решение № 3/2000 г. на Конституционния съд е посочена ролята на общината, която като основна административно-териториална единица, осъществяваща местното самоуправление “е призвана и да изпълнява задълженията на държавата за закрила здравето на гражданите на местно ниво - чл. 52, ал.3 от Конституцията”. Съображенията, изложени в същото решение за противоконституционност на разпоредбата, ограничаваща общините да откриват чрез свои еднолични дружества аптеки само в населени места с население до 5000 души могат и следва да се отнесат и за поставения в настоящото дело въпрос: Принципът за значимостта на местното самоуправление – чл. 2, ал.1, изр.1от Конституцията, задължението на държавата и чрез общината да закриля здравето на гражданите – чл. 52, ал.3 от Конституцията, правото на общината да използва откриване на аптеки в интерес на териториалната общност – аргумент от чл. 140 от Конституцията – всички те не могат да се проведат и упражнят при наличие на законовото ограничение общината да има право да открива само една аптека.

Издигайки като основно конституционно начало местното самоуправление държавата доброволно и съзнателно се отдръпва от специфични функции на управление с цел въпроси от местно значение

да могат да се решават от самоуправляващите се общности по-ефикасно и гъвкаво. Снабдяването на населението с лекарства, т.е. търговията на дребно с лекарства, която се извършва чрез аптеките е въпрос именно от местно значение, който има силно социално звучене и когато то се осъществява и от общините, наравно с останалите стопански субекти, имащи право на това, позволява поддържане на баланс в цените. По този начин се постига опосредено и контрол на държавата върху търговията с лекарства – конституционно закрепено нейно задължение в чл. 52, ал.5 от Конституцията.

Възможността законодателят да ограничи правото за откриване само на една аптека на определените в закона юридически лица, което е свързано с конституционно гарантираното право на всички граждани и юридически лица на еднакви правни условия за стопанска дейност – чл. 19, ал.2 от Конституцията е разисквана в Решение № 10/96 г. по к.д. № 8/96 г., обнародвано, ДВ бр. 61/96 г. Аргументите за несъответствие на този законодателен подход с Конституцията, изложени в цитираното решение и довели до обявяване на чл. 72 ЗЛСАХМ за противоконституционен в старата му редакция относно правото на събирателни, командитни дружества и кооперации на фармацевти и на болничните заведения да откриват само по една аптека, са напълно валидни и за настоящия случай. Конституционният съд няма причина да се откаже от практиката си в този случай.

Не може да се приеме, че ограничаването на общината чрез свое еднолично дружество да открива само една аптека създава последователност в изменения правен режим на аптеките, въведен със Закона за изменение и допълнение на ЗЛСАХМ /обн. ДВ, бр. 10 от 4. 02. 2000 г./ само, защото и физическите лица - фармацевти имат право да откриват само по една аптека. Спрямо другите юридически лица в Закона – правото на болничните заведения да откриват аптеки за свои

нужди, такова ограничение не е проведено. Освен това обсъжданото правило, създавайки на пръв поглед равенство между субектите с оглед правото им само на една аптека, не отчита огромното различие между отделните общини, както по броя на населените места, включени в тях, така и по обема на населението във всяка една и по този начин създава автоматично неравенство по отношение на правните условия за стопанска дейност, предоставени на този вид юридически лица.

Вярно е, че принципите на чл. 19, ал.1 и 2 от Конституцията не са абсолютни и, както многократно е имал възможност Конституционният съд да заяви /Решение № 6/97 г. по к.д. № 32/96 г. /обн. ДВ, бр. 21/97 г./, Решение №18/97 г.по к.д. №12/97 г. /обн. ДВ, бр. 110/97 г./ търпят държавно регулиране чрез законодателно ограничаване. В случая обаче не се съзират съображения за наличие на обществен интерес от по-висш порядък, заради който да бъде ограничено правото на общината на свободна стопанска инициатива да открива аптеки чрез свои еднолични търговски дружества.

Що се отнася до разбирането на Българска медико-фармацевтична камара за разпоредбата на чл. 72 ЗЛАХМ в частта за общините и твърдението за грешка във формулиране на текста, тезата очевидно е неправилна. Юридическото понятие за аптека като съвкупност от права, задължения и фактически отношения по продажба на лекарства на дребно, покриващо се с предприятие по смисъла на чл. 15, ал.1 от Търговския закон е изрично посочено в Решение № 3/2000 г. по к.д. №3/2000 г. Смесът на аптеката, така както е изтъкван в цитираното решение не позволява да се отдели търговската дейност по продажба на лекарства на дребно от носителят на разрешението за извършване на тази дейност, както това се поддържа в становището на Българска медико-фармацевтична камара. Горното е важно да се подчертае с оглед отговорността, която търговецът, получил

разрешение и извършващ търговската дейност носи пред фиска и пред обществото като цяло.

Водим от изложеното Конституционният съд приема, че разпоредбата на § 73 / с която е изменен чл. 72 в частта на чл. 69, ал.1/ от Закона за изменение и допълнение на Закона за лекарствените средства и аптеките в хуманната медицина не съответства на Конституцията, поради което следва да се обяви за противоконституционна.

С оглед горните съображения и на основание чл. 149, ал.1, т.2 от Конституцията, Конституционният съд

Р Е Ш И :

ОБЯВЯВА за противоконституционна разпоредбата на § 73 от Закона за изменение и допълнение на Закона за лекарствените средства и аптеките в хуманната медицина /обн. ДВ, бр. 10 от 4. 02. 2000 г./, с която е изменен чл. 72 в частта относно чл. 69, ал.1 от Закона за лекарствата и аптеките в хуманната медицина.

Председател:

Живко Сталев